

MİRASTAN YOKSUNLUKTA MİRASBIRAKANIN AFFI
FORGIVENESS OF THE DECEASED IN UNWORTHINESS TO INHERITMusa Furkan ŞAHİN * **Makale Bilgi**Gönderi: 11/02/2025
Kabul : 10/03/2025**Anahtar Kelimeler***Mirastan Yoksunluk,*
Mirasbırakan,
Mirasçı,
Vasiyet Alacaklısı,
*Af.***Article Info**Received: 11/02/2025
Accepted: 10/03/2025**Keywords***Unworthiness to*
Inherit,
Deceased Person,
Heir,
Legatee,
*Forgiveness.***Özet**10.21492/inuhfd.1635713

Mirastan yoksunluk, Türk Medeni Kanunu madde 578/I'de düzenlenen sebepleri gerçekleştiren mirasçının veya ölüme bağlı tasarrufla kendisine mal varlığı bırakılan kişinin miras hakkından mahrum kalmasıdır. Mirastan yoksunluğun doğması için mirasbırakanın irade beyanına gerek yoktur. Türk Medeni Kanunu madde 578/II'de ise mirasbırakana mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affederek mirastan yoksunluğu sona erdirmeye imkânı verilmektedir. Af, mirasbırakanın akli ve manevi bir süreç geçirerek mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının gerçekleştirdiği fiili arkada bırakmasıdır. Hukuki niteliği itibarıyla mirasbırakanın affı, hukuki sonuç doğuran duygu açıklamasıdır. Affın geçerli olarak hüküm ve sonuçlarını doğurması için mirasbırakanın affa konu fiilden haberdar olması, ayırt etme gücünün mevcut olması ve gerçek iradesinin mirastan yoksun kişiyi affetme yönünde olması gerekir. Bazı mirastan yoksunluk sebepleri bakımından bu şartlar sağlanamayacağından af mümkün değildir. Affın mümkün olduğu mirastan yoksunluk sebepleri bakımından mirasbırakanın affının geçerliliği şekle bağlı değildir. Bu çalışmada, mirastan yoksunlukta af kavramı, affın hukuki niteliği, geçerlilik şartları, şekli, ispatı ve sonuçları tartışılmaktadır.

Abstract

Unworthiness to inherit is the inability of the heir or the beneficiary of a testamentary disposition because of the reasons regulated in Article 578/I of the Turkish Civil Code. The declaration of will of the deceased is not required for the unworthiness to inherit. Article 578/II of the Turkish Civil Code gives the deceased the opportunity to end the unworthiness to inherit by forgiving the heir or the legatee. Forgiveness means that the deceased, after a mental and emotional process, decides not to penalize the heir or the legatee who is unworthy of the inheritance. The forgiveness of the deceased is a declaration of feeling that has legal consequences. In order for the forgiveness to be valid, the deceased must be aware of the act subject to forgiveness, must be capable of judgment, and must have the real will to forgive. Since some of the reasons regulated in Article 578/I of the Turkish Civil Code do not fulfil these conditions, forgiveness is not possible for these reasons. In this study, the concept of forgiveness in unworthiness to inherit, its legal nature, validity conditions, form, proof, and consequences of forgiveness are discussed

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

* Arş. Gör. Dr. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı.

Atıf Şekli | **Cite As:** ŞAHİN/Musa Furkan, "Mirastan Yoksunlukta Mirasbırakanın Affı", İnÜHFD, 16(1), 2025, s.100-110. **İntihal** | **Plagiarism:** Bu çalışma intihal programında kontrol edilmiş ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. | This article has been controlled via plagiarism software and reviewed by at least two blind referees.

EXTENDED SUMMARY

Unworthiness to inherit regulated in Article 578 of the Turkish Civil Code refers the inability of the heir or the beneficiary of the testamentary disposition because of the reasons listed in this article. Unworthiness to inherit has its consequences by law, even in the absence of the deceased's will. Unlike the disinheritance regulated under Article 510 of the Turkish Civil Code, in the case of the fulfillment of certain reasons, the unworthiness to inherit has its consequences according to the law. Thus, it is ensured that the heir or legatee who is unworthy of the inheritance is deprived of their inheritance rights without any testamentary disposition of the deceased.

The reasons for unworthiness to inherit in Article 578/I of the Turkish Civil Code are: (1) murder or attempted murder of the deceased, (2) permanently disabling the deceased from making testamentary dispositions, (3) enabling or preventing the deceased from making or revoking a testamentary disposition by malice, coercion, or threat, and (4) revoking a testamentary disposition when it is not possible for the deceased to make it again. All of these acts that cause unworthiness to inherit are directed against the deceased and committed intentionally and unlawfully. Article 578/II of the Turkish Civil Code provides the deceased with an opportunity to end the unworthiness to inherit of the heir or the legatee who committed these acts. In this study, the concept of forgiveness in unworthiness to inherit, its legal nature, validity conditions, form, proof, and consequences of forgiveness are discussed.

Forgiveness is a decision made by the deceased, made after a mental and emotional process, to refrain from penalizing the heir or the legatee who is unworthy of the inheritance. The forgiveness of the deceased is a declaration of feeling that has legal consequences. The fact that the act causing the unworthiness to inherit is directed against the deceased requires that the forgiveness must be made by the deceased. Thus, the forgiveness cannot be declared by the agent. It is not possible for the deceased to withdraw his/her declaration regarding forgiveness in unworthiness to inherit. It is possible for the deceased to declare a conditional forgiveness.

In order for the forgiveness to have consequences, firstly, the deceased must know the act is subject to the forgiveness. This condition is fulfilled when the deceased is aware of the important details of the act. It is not possible to forgive acts that have not yet occurred. Secondly, the deceased must be capable of judgment. Accordingly, it is not necessary for the deceased to have the capacity to act. Even if the deceased, who is capable of judgment, is underage or interdicted, the declaration of forgiveness is valid. Finally, the real will of the deceased must be to forgive. This is possible at the end of the deceased person's spiritual and mental process without being influenced. The forgiveness is valid even if the deceased does not know the legal consequences of the forgiveness.

Forgiveness is not possible for all the reasons for unworthiness to inherit in Article 578/I of the Turkish Civil Code. This is because, as a result of some of the reasons, the deceased loses his/her capacity to make judgment or dies.

There is no formal requirement for the validity of forgiveness in unworthiness to inherit. Forgiveness may be explicit or implicit. However, in order to determine that the deceased has forgiven the heir or the legatee without an explicit declaration of the deceased, the circumstances and conditions in the case must be examined. In the case that the deceased makes a testamentary disposition in favor of the heir or the legatee who is unworthy of inheriting without explicitly declaring the will of forgiveness, this may mean that the deceased has implicitly forgiven this heir or the legatee. However, even in this case, the will of the deceased must be interpreted. The addressee of the declaration of forgiveness may be the heir, the legatee, or third parties. The proof that the deceased has forgiven the heir or the legatee who is unworthy of inheriting must be made by the person who benefits from it. Therefore, the heir or the legatee who is unworthy of inheriting must prove the forgiveness of the deceased. If the existence of the forgiveness is clear from the circumstances of the case, the judge takes this into consideration.

In the case that the deceased forgives the heir or the legatee who is unworthy of inheriting, the unworthiness to inherit ends. Thus, the heir or the legatee is entitled to the inheritance of the deceased and can claim the property bequeathed to him by the testamentary disposition.

I. GİRİŞ

Mirastan yoksunluk, Türk Medeni Kanunu (TMK) m. 578’de düzenlenen sebepleri gerçekleştiren mirasçının veya ölüme bağlı tasarrufla kendisine mal varlığı bırakılan kişinin mirasbırakanın irade beyanına gerek olmaksızın miras hakkından mahrum kalmasıdır. TMK m. 510’da düzenlenen mirasçılıktan çıkarmadan farklı olarak doğrudan mirasbırakanın şahsına yönelmiş olan belirli sebeplerin gerçekleşmesi hâlinde, mirastan yoksunluk kanun hükmü gereği kendiliğinden hüküm ve sonuçlarını doğurur. Bu sayede, mirasbırakanın herhangi bir ölüme bağlı tasarruf yapmasına gerek olmadan mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının miras hakkından uzaklaştırılması sağlanmış olur¹.

Mirastan yoksunluğun ortaya çıkması için mirasçı olan veya ölüme bağlı tasarrufla kendisine mal varlığı bırakılan kişinin TMK m. 578’de sayılan sebeplerden birini gerçekleştirmiş olması gerekir. Bu sebeplerin ortak noktası, söz konusu fiillerin kasten ve hukuka aykırı olarak işlenmesidir². TMK m. 578/I-1’de mirasbırakanın öldürülmesi veya öldürülmeye teşebbüs edilmesi, TMK m. 578/I-2’de mirasbırakanın ölüme bağlı tasarruf yapma ehliyetinin daimî olarak kaybettirilmesi düzenlenmektedir. TMK m. 578/I-3’te ise aldatma, zorlama veya korkutma sonucu ortaya çıkan dört durum düzenlenmektedir. Bunlar, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarruf yapmasını veya ölüme bağlı tasarruftan dönmesini sağlamak veya engellemektir. Son olarak TMK m. 578/I-4’te mirasbırakanın tekrar yapması mümkün değilken ölüme bağlı tasarrufun ortadan kaldırılması da mirastan yoksunluk sebebi olarak sayılmaktadır. Mirastan yoksunluk sebeplerinden birini veya birden fazlasını gerçekleştiren mirasçı veya ölüme bağlı tasarrufla kendisine mal varlığı bırakılan kişi, mirastan yoksun olur ve miras payı veya kendisine bırakılan mal varlığı üzerinde hak kazanamaz.

TMK m. 578/II’de mirasbırakana mirastan yoksunluğun ortadan kaldırılması için bir imkân tanınmaktadır. Bu hükme göre mirasbırakan, mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affederek mirastan yoksunluğu sona erdirebilir. Mirastan yoksunluğa ve bunun sonucunda mirasçıya veya vasiyet alacaklına etkisi bakımından affın hangi özelliklere sahip olduğunun belirlenmesi ve affın niteliğinin ortaya konması önemlidir. Affın geçerliliği şekil şartına bağlı olmadığından özellikle mirasbırakanın af iradesinin açık olmadığı durumlarda affın gerçekleşip gerçekleşmediğinin doğru tespit edilmesi gerekir. Keza mirastan yoksunluk sebeplerinden bazıları bakımından affın mümkün olup olmadığı tartışmalıdır. Bu sebeple, affın mümkün olduğu mirastan yoksunluk sebeplerinin belirlenmesi de önem arz eder. Bu çalışmada, mirastan yoksunlukta af kavramı, affın hukuki niteliği, geçerlilik şartları, şekli, ispatı ve sonuçları üzerinde durulmakta; hangi mirastan yoksunluk sebepleri bakımından affın mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

II. MİRASTAN YOKSUNLUKTA AF KAVRAMI

Mirastan yoksunlukta af kavramı, TMK m. 578/II hükmünde düzenlenmektedir. Bu hükme göre mirasbırakan, mirastan yoksunluk sebeplerinden birini gerçekleştirecek mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affedebilir³. Böylece mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını mirastan mahrum bırakmak istediğine yönelik karineyi çürütmesi söz konusu olur⁴.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük’te af “*Bir suç işleyeni, kusur veya hata yapanı bağışlama.*” olarak tanımlanmaktadır. Mirastan yoksunluk bakımından af da mirasbırakanın mirastan yoksunluk sonucunu doğuran davranışı arkada bırakması ve bu davranışın sonuçlarını ortadan kaldırması olarak tanımlanabilir⁵. Buna göre, mirastan yoksunlukta af kavramı, mirasbırakanın duygusuna, düşüncesine ve tutumuna dayanmaktadır. Mirasbırakanın mirasçının veya vasiyet alacaklısının davranışının onun mirasa hak

¹ TUOR, Peter/PICENONI, Vito: Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, 2. Abteilung, Der Erbgang (Art. 537-640 ZGB), Stämpfli Verlag, Bern, 1966, Art. 540 ZGB, N.2; SCHWANDER, Ivo: Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch II (Art. 457-977 ZGB, Art. 1-61 SchlTv ZGB), 6. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2019, Art. 540 ZGB, N.1; ESCHER, Arnold: Das Erbrecht, Zweite Abteilung: Der Erbgang (Art. 537-640), Schulthess & Co. AG, Zürich, 1960, Art. 540 ZGB, N.1; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip: Miras Hukuku, 2. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1978, s.531; DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024, N.1515-1516; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan: İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku, 11. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, N.1488; ÖZTAN, Bilge: Miras Hukuku (Tablolarla ve Örneklerle), 13. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, s.342.

² TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.15; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.7; DURAL/ÖZ, N.1521; OĞUZMAN, M. Kemal: Miras Hukuku, 3. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1984, s.323; EREN, Fikret/YÜCER AKTÜRK, İpek: Türk Miras Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, N.1176; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1496.

³ Mirasbırakanın affı, miras hukukuna ait başka hukuki müesseseler bakımından da söz konusu olabilir. Nitekim mirasçılıktan çıkarmada affa ilişkin özellikler, mirastan yoksunlukta af bakımından da niteliğine uygun düştüğü ölçüde geçerlidir.

⁴ MÜLLER-CHRISTMANN, Bernd: Beckscher Online-Kommentar zum BGB (BeckOK BGB), 72. Edition, Verlag C. H. Beck, München, 2024, beck-online.beck.de, (Erişim: 03.12.2024), BGB § 2343, N.1; RUDY, Mathis: Grosskommentar zum Zivilrecht: BeckOGK, Verlag C. H. Beck, München 2024, beck-online.beck.de, (Erişim: 03.12.2024), BGB § 2343, N.2; HELMS, Tobias: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Erbrecht (§§ 1922–2385, §§ 27–35 BeurkG), 9. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022, BGB § 2343, N.1; KROIB, Ludwig: Bürgerliches Gesetzbuch: Erbrecht, 6. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2022, BGB § 2343, N.1.

⁵ HELMS, BGB § 2343, N.1; RUDY, BGB § 2343, N.3; BURANDT, Wolfgang/ROJAHN, Dieter/MÜLLER-ENGELS, Gabriele: Erbrecht, 4. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022, § 2343, N.6; HOEREN, Thomas: Bürgerliches Gesetzbuch, 12. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2024, BGB § 2343, N.1; KROIB, BGB § 2343, N.2; WILDISEN, Christoph: CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Erbrecht Art. 457-640 ZGB, 4. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich – Genf, 2023, Art. 540, N.8; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1519. Ayrıca bkz. BURANDT, Wolfgang/ROJAHN, Dieter/HORN, Claus-Henrik: Erbrecht, 4. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022, BGB § 2337, N.2; HERZOG, Stephanie: Bürgerliches Gesetzbuch: Erbrecht (Erbrecht), 6. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2022, BGB § 2337, N.5; STÜRNER, Rolf: Jauernig Bürgerliches Gesetzbuch, 19. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2023, BGB § 2337, N.1. Aynı yönde Alman Federal Mahkemesi kararı için bkz. BGH, 01.03.1974 - IV ZR 58/72.

kazanamaması veya ölüme bağlı tasarrufa dayanarak hak elde edememesi için yeterli bir sebep olmaktan çıktığını düşünmesi ve tutumunun bu yönde olması hâlinde af söz konusu olur⁶.

Mirasbırakan, mirastan yoksun mirasçının veya vasiyet alacaklısının özür dilemesi sonucunda onu affedebilir. Bu durum, mirasbırakanın özür talep etmesi sonucunda gerçekleşebileceği gibi⁷, mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının kendi iradesiyle özür dilemesi şeklinde de olabilir.

Mirasbırakan ile mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının uzlaşmaları hâlinde mirasbırakanın affının mevcut olup olmadığı somut olaya göre değerlendirilmelidir. Nitekim her ne kadar af ile uzlaşma⁸ birbirlerine yakın kavramlar olsalar da uzlaşma olduğu her hâlde affın da mevcut olduğu kabul edilemez⁹. Mirasbırakan ile mirasçı veya vasiyet alacaklısı, ilişkilerinin devam edebilmesi veya başka saiklerle karşılıklı ödün vermiş ve bazı konularda anlaşma sağlamış olabilirler. Ancak bu hâlde de uzlaşma sağlanmış olması, mirasbırakanın mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiği anlamına gelmeyebilir. Uzlaşma sırasında mirasbırakan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affedebileceği gibi, affetmeden uzlaşma sağlaması da mümkündür¹⁰. Diğer yandan, mirasbırakanın affının söz konusu olabilmesi için mirasçı veya vasiyet alacaklısı ile uzlaşmış olmaları gerekli değildir. Başka bir ifadeyle, mirasbırakan ile mirastan yoksun olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı arasında bir uzlaşma olmasa dahi mirasbırakanın mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi mümkündür.

Mirasbırakanın affının mevcut olup olmadığını tespit etmek için mirasbırakan ile mirasçı veya vasiyet alacaklısı arasındaki aile ilişkilerinin de değerlendirilmesi gerekebilir¹¹. Mirasçının veya vasiyet alacaklısının mirastan yoksunluğa sebep olan davranışından sonra aile ilişkilerinde sarsılma ve ilişkilerin bozulması söz konusu olur. Mirasbırakan, mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiğinde aile ilişkilerindeki bu bozulmayı kısmen veya tamamen ortadan kaldırmaktadır¹². Doktrinde mirasbırakan ile mirasçının veya vasiyet alacaklısının birlikte geziye çıkmaları, birbirlerini doğum günlerinde veya bayramlarda ziyaret etmeleri, birbirlerinin işlerine yardım etmeleri, mirasçının veya vasiyet alacaklısının evinde değişiklik yapabilmesi için mirasbırakanın kredi çekmesi hâllerinde affın mevcut olabileceği belirtilmektedir¹³.

Mirasbırakanın affının anlaşılabilmesi için aile ilişkilerinin tekrar eskisi gibi olması ise gerekli değildir. Mirastan yoksunluğa sebep olan davranıştan sonra ortaya çıkan mesafenin kısmen giderilmesi hâlinde de somut olaydaki durum ve şartlar değerlendirilerek mirasbırakanın affının mevcut olduğu kabul edilebilir¹⁴. Ancak mirastan yoksunluğa sebep olan davranışın gerçekleşmesinden sonra mirasbırakan ile mirasçı veya vasiyet alacaklısı arasında iletişim sağlanması her hâlükârda mirasbırakanın affını göstermez¹⁵. Zira bu iletişim aile ilişkilerinin yeniden kurulmamasına rağmen sağlanmış olabilir. Mesela, mirasbırakanın aile huzurunun bozulmaması veya birlikte yaşamayı katlanabilir kılmak için kişisel ilişkiyi devam ettirmesi¹⁶, mirasbırakanın mirasçı ile ticari ilişkisinin devam etmesi veya mirasbırakan ile mirasçının karşılaştıklarında birbirleriyle selamlaşmaları her zaman mirasbırakanın mirasçıyı affettiği anlamına gelmez. Alman Federal Mahkemesi de bir kararında anne ile çocuğunun tekrar konuşmaya başlamalarına rağmen birbirlerine kefil olmamaları hâlinde affın mevcut olmaması ihtimalinin bulunduğunu belirtmiştir¹⁷. Bu gibi hâllerde sırf tekrar iletişime geçtikleri için mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiği varsayılmamalıdır.

III. AFFIN HUKUKİ NİTELİĞİ

⁶ RUDY, BGB § 2337, N.1; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.5; ENGİN, Baki İlkay: Mirastan Yoksunluk, Beşir Kitabevi, İstanbul, 2010, s.200.

⁷ MÜLLER-ENGELS, Gabriele: Beckscher Online-Kommentar zum BGB (BeckOK BGB), 72. Edition, Verlag C. H. Beck, München 2024, beck-online.beck.de, (Erişim: 03.12.2024), BGB § 2337, N.1.

⁸ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'te uzlaşmak, "Aralarındaki düşünce veya çıkar ayrılığını, karşılıklı ödümlerle kaldırarak karşılıklı anlaşmak ve mutabık kalmak." olarak tanımlanmaktadır.

⁹ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.1; LANGE, Knut Werner: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB, Band 11: Erbrecht, §§ 1922-2385, §§ 27-35 BeurkG, 9. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022, BGB § 2337, N.1; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.4; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.7.

¹⁰ Doktrinde af ile uzlaşma arasındaki ilişki "Affet ama unutma." ve "Unut ama affetme." ifadeleriyle formüle edilmektedir. "Affet ama unutma." ifadesi affın bulunduğu ancak uzlaşma sağlanmadığı, "Unut ama affetme." ifadesi ise uzlaşma sağlandığı ancak mirasbırakanın mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmediği durumlar için kullanılmaktadır. Söz konusu ifadeler için bkz. MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.1.

¹¹ Mirasbırakanın affının geçerliliği için şekil şartı bulunmadığından, af zımnen de gerçekleşebilir. Bu konudaki açıklamalar için bkz. VI.

¹² MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.1; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.7. Af için barışma arzusunun mevcudiyetinin gerekli olmadığına, mirasbırakanın barışma niyeti olmamasına rağmen sırf mirastan yoksun mirasçının veya vasiyet alacaklısının yakınlarını düşünmesi gibi başka saiklerle af beyan edebileceğine ilişkin bkz. ENGİN, s.200.

¹³ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.3.

¹⁴ Mirasbırakanın affı sonucunda ebeveyn ile çocuk arasındaki samimi ve sevgi dolu ilişkinin yeniden kurulmasının önemli olmadığına ilişkin bkz. LANGE, BGB § 2337, N.1; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.3.

¹⁵ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.1; LANGE, BGB § 2337, N.1; RUDY, BGB § 2337, N.5; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.8.

¹⁶ LANGE, BGB § 2337, N.1.

¹⁷ BGH, 07.06.1961 - V ZR 18/60.

Mirastan yoksunlukta af, mirasbırakanın hukuki sonuç doğuran duygu açıklaması niteliğindedir¹⁸. Mirasbırakanın affi, hukuki işlem niteliğinde değildir¹⁹. Nitekim mirasbırakanın affının sonuçları kanunun bu duygu açıklamasına sonuç bağlaması sebebiyle ortaya çıkmaktadır.

Af, mirasbırakanın şahsına sıkı sıkıya bağlıdır²⁰. Affa konu olan ve mirastan yoksunluğa sebep olan davranış, mirasbırakana yöneliktir ve ancak mirasbırakan tarafından bu davranışın sonuçlarının kalkmasına yönelik af söz konusu olabilir. Bu sebeple, mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmeden ölmesi hâlinde mirasbırakanın yakınlarının veya diğer mirasçıların affi mirastan yoksunluğu kaldırmaz. Ayrıca affın mirasbırakanın yasal temsilcisi tarafından gerçekleştirilmesi mümkün değildir²¹. Diğer bir ifadeyle vesayet altındaki kişinin yerine vasisinin veya velayet altındaki kişinin yerine velisinin mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi hukuki sonuç doğurmaz. Buna benzer olarak, mirasbırakanın iradi temsilcisinin de affi geçerli değildir.

Affin gerçekleşmesi ile af hüküm ve sonuçlarını doğurur. Affın geri alınması mümkün değildir²². Mirasbırakan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiğine yönelik düşüncesini beyan ettiğinde af gerçekleşmiş olur. Böylece mirasçı veya vasiyet alacaklısı üzerinde affın geri alınması tehdidi bulunmaz. Mirasbırakan ile mirasçının veya vasiyet alacaklısının arasının tekrar bozulması hâlinde dahi affa konu olan davranıştan dolayı mirastan yoksunluk sonucu ortaya çıkmaz. Mirastan yoksunluğa sebep olmayan bir fiile veya başka bir hususa kızan mirasbırakan, affetmiş olduğu mirastan yoksunluk sebebinin hukuki sonuçlarını ileri süremez. Ancak affedilen mirasçının veya vasiyet alacaklısının daha sonraki süreçte tekrar mirastan yoksunluk sebeplerinden birini gerçekleştirmesi hâlinde yine mirastan yoksunluk söz konusu olur. Mirasçı veya vasiyet alacaklısı, aynı yoksunluk sebebi gerçekleştirmiş olsa bile mirasbırakanın kendisini daha önce affettiğini belirterek bu fiilinden de mirastan yoksunluk sonucu doğmadığını ileri süremez.

Doktrinde mirasbırakanın affını şarta bağlamasının mümkün olup olmadığı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, affın geçerli olabilmesi için şarta bağlanmaması gerekir²³. Diğer görüşe göre ise mirasbırakan af için bazı şartların gerçekleşmesi gerektiğini ifade ederek affı şarta bağlayabilir²⁴. Böylece mirastan yoksun olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı, bu şartları yerine getirdiği takdirde affın hüküm ve sonuçları doğar. Kanaatimizce de affın şarta bağlanması mümkündür. Af, mirasbırakanın kendi düşünceleri ve duyguları ile gelişir ve mirasbırakan bu düşüncelerin ve duyguların oluşabilmesi için mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının belli bir şartı gerçekleştirmesi gerektiğini düşünebilir. Mirasbırakanın affı şarta bağlaması, mirastan yoksun olan mirasçıya veya vasiyet alacaklısına af için bir fırsat vermesi olarak yorumlanabilir. Özellikle uygulamada mirasbırakanın affını iradi şarta bağlaması ile karşılaşılması muhtemeldir.

Kanun koyucu, bazı suçlar bakımından af kanunları çıkarabilmektedir. Bu af kanunları, kişilere hükmedilen cezalara yöneliktir. Mirasbırakana yönelik işlediği bir suçtan dolayı mahkûmiyet kararı alan mirastan yoksun mirasçının veya vasiyet alacaklısının suçunun bir af kanunu kapsamında olması söz konusu olabilir. Ancak bu durum, mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi sonucunu doğurmaz. Bu sebeple, af kanunları ile sağlanan ceza affı ile mirastan yoksunlukta mirasbırakanın affı farklı hukuki kavramlardır²⁵. Yine, mirasbırakana yönelik işlediği bir suçtan dolayı mahkûmiyet kararı alan mirastan yoksun mirasçının veya vasiyet alacaklısının cezasını çekmiş olması dahi mirastan yoksunluğu ortadan kaldırmaz.

IV. AFFIN GEÇERLİLİK ŞARTLARI

Mirasbırakanın affının hüküm ve sonuçlarını doğurması için geçerlilik şartlarını sağlaması gerekmektedir. Bu şartlar mirasbırakanın affa konu fiilden haberdar olması, mirasbırakanın ayırt etme gücünün mevcut olması ve mirasbırakanın gerçek iradesinin af yönünde olmasıdır.

A. Mirasbırakanın Affa Konu Fiilden Haberdar Olması

Mirasbırakanın mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affının geçerli olması için affa konu fiilden haberdar olması gerekir. Mirasbırakanın fiilden haberdar olması, bu fiilin yeterince ayrıntılı

¹⁸ OĞUZMAN, s.328; DURAL/ÖZ, N.1560; ENGİN, s.201; ANTALYA, O. Gökhan: Marmara Hukuk Yorumu – Miras Hukuku Cilt III, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, N.1568; ÇABRİ, N.137. Affın maddi fiil (Realakt) olduğuna ilişkin bkz. BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.4; KROß, BGB § 2343, N.2. Affın karar niteliğinde olduğuna ilişkin bkz. İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1521.

¹⁹ ENGİN, s.202. Af bakımından hukuki işlemlere ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı yönünde bkz. MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.2; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.6.

²⁰ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.2; RUDY, BGB § 2337, N.4; SEROZAN, Rona/ENGİN, Baki İlkay: Miras Hukuku, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, §5, N.55; ENGİN, s.199; ÇABRİ, N.134; GÜNAY, Erhan: “Mirastan Yoksunluk”, Terazi Hukuk Dergisi, 11(113), 2016, s.43.

²¹ RUDY, BGB § 2337, N.4; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.10; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.1 ENGİN, s.199; ÇABRİ, N.134.

²² MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.2; RUDY, BGB § 2343, N.5; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.6; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.2; OĞUZMAN, s.329; ÖZTAN, s.348; ANTALYA, N.1567; ÇABRİ, N.138; GENÇCAN, Ömer Uğur: Miras Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, s.869; GÜNAY, s.42.

²³ ANTALYA, N.1567; GENÇCAN, s.869.

²⁴ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.2; RUDY, BGB § 2337, N.4; ÇABRİ, N.139. Affın şarta bağlanarak bir hukuki işlem kapsamında gerçekleştirilmiş olması, hukuki niteliğinin değiştiğini göstermez, bkz. RUDY, BGB § 2337, N.4.

²⁵ DURAL/ÖZ, N.1559; ENGİN, s.201; ÇABRİ, N.136; GÜNAY, s.43. Aynı yönde bkz. Yargıtay 7. HD, 29.11.1952, E.1952/4173, K.1952/4447 (KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.542). Yargıtay’ın bu kararı Türk Kanunu Medenisi madde 540/II’de yer alan ifadenin tereddüde yol açması sebebiyle vermiş olabileceği yönünde bkz. ENGİN, s.201.

olarak bilinmesi anlamına gelir²⁶. Diğer bir ifadeyle, mirasbırakanın fiilin esaslı unsurlarını ve kendisi veya toplum için önemli sayılabilecek yönlerini öğrendiği takdirde affi geçerli olur. Buna göre, mirastan yoksunluğa sebep olan fiilin sebeplerinin, nasıl gerçekleştirildiğinin ve sonuçlarının mirasbırakan tarafından bilinmesi gerekir. Mirasbırakanın fiile ilişkin önemli ayrıntıların bir kısmını bilmemesi, affin dayandığı olguların eksik kalmasına sebep olur ve affin geçerli olmasını engeller.

Doktrinde mirastan yoksunluğa konu olan fiilin ayrıntılı olarak bilinmemesi hâlinde de affin geçerli olabileceği ileri sürülmektedir. Bu durumda affin geçerli olması için mirasbırakanın daha önce yaşananlardan dolayı mirastan yoksunluk sonucunun doğmasını istemediğini açıkça belirtmesi gerektiği savunulmaktadır²⁷. Kanaatimizce mirasbırakanın böyle bir irade beyanı bulunsa dahi mirastan yoksunluğa yol açan fiilin önemli ayrıntılarından haberdar olmaması hâlinde af geçerli değildir. Fiilin önemli ayrıntıları, mirasbırakan bilseydi af yönünde iradesinin oluşmayacağı hususlardır. Bu hususları bilmeyen mirasbırakanın af beyanı mevcut olsa dahi mirasbırakanın bunları öğrenmesi hâlinde bu iradesinin değişmesi ihtimali mevcuttur. Kanaatimizce bu ihtimalin bulunması, affin geçerli olmaması için yeterlidir. Üstelik fiilin yeterince ayrıntılı olarak bilinmemesi hâlinde de affin geçerli olacağının kabul edilmesi, mirasbırakanın manipülasyona uğratılmasına veya birtakım olayların gizlenerek mirasçılarının veya vasiyet alacaklısının mirastan yoksunluktan sıyrılmaya yönelik çaba göstermelerine sebep olabilir.

Mirastan yoksunluk sebebi gerçekleştiikten sonra mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı lehine yaptığı ölüme bağlı tasarruflar bakımından da mirasbırakanın affa konu fiilden haberdar olması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, mirastan yoksunluğa yol açan fiili ayrıntılı olarak bilmeyen mirasbırakan, bu fiilden sonra mirastan yoksun mirasçı veya vasiyet alacaklısı lehine ölüme bağlı tasarrufla bulunursa, bu tasarruf af anlamına gelmez. Buna karşılık, mirasbırakan mirastan yoksunluğa yol açan fiil hakkında yeterli bilgiye sahip olmasına rağmen mirasçı veya vasiyet alacaklısı lehine ölüme bağlı tasarrufla bulunursa affin mevcut olup olmadığı değerlendirilebilir²⁸.

Mirasbırakanın affa konu fiilden haberdar olması şartının bir sonucu, henüz gerçekleşmemiş fiillere yönelik affin mümkün olmamasıdır²⁹. Buna göre, mirasbırakan mirasçıları veya vasiyet alacaklılarını mirastan yoksunluktan bağışık kılamaz. Başka bir deyişle, gelecekte işlenecek fiillerin mirastan yoksunluk sonucu doğurmayacağı yönündeki bir ifade hukuken geçerli değildir. Böyle bir ifadenin varlığı hâlinde dahi TMK m. 578/I'de sayılan fiillerden birinin gerçekleştirilmesi sonucunda mirastan yoksunluk doğar. Mirasbırakanın mirasçının veya vasiyet alacaklısının böyle bir fiilde bulunacağını öngörmesi ve bunu affedeceğini belirtmesi hâlinde dahi af geçerli değildir. Bu fiili gerçekleştiren mirasçı veya vasiyet alacaklısı, mirasbırakanın daha önceki ifadesine dayanarak affin söz konusu olduğunu ileri süremez.

B. Mirasbırakanın Ayırt Etme Gücünün Mevcut Olması

Mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesinin geçerliliği için gereken şartlardan biri mirasbırakanın ayırt etme gücünün mevcut olmasıdır³⁰. Affin geçerli olması için fiil ehliyetini haiz olma şartı aranmamaktadır. Bu bakımdan mirasbırakan, kısıtlı olsa veya ergin olmasa dahi ayırt etme gücü mevcut olduğu sürece mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affedebilir³¹.

Ayırt etme gücünün mevcut olması için kişinin fiillerinin sebeplerinin ve sonuçlarının bilincinde olması ve bu bilince göre davranışlarını gerçekleştirebilmesi gerekir³². Mirastan yoksunluk bakımından ise mirasbırakan affin sebep ve sonuçlarının bilincindeyse ve bu bilince göre af iradesinde bulunuyorsa ayırt etme gücünün mevcut olduğu kabul edilir. Mirasbırakanın affin sebep ve sonuçlarının bilincinde olmasının anlamı, affin ahlaki içeriğini bilebilmesidir³³.

C. Mirasbırakanın Gerçek İradesinin Af Yönünde Olması

Mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affının hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için mirasbırakanın gerçek iradesinin af yönünde olması gerekir. Buna göre, affa konu fiilden haberdar olan ve ayırt etme gücünü haiz mirasbırakan, iradesinin oluşumunda herhangi bir sakatlık olmaksızın mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmelidir. Mirasbırakanın af iradesinin oluşması, onun hem akli hem de manevi bir süreç geçirmesi ve mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının

²⁶ MÜLLER-CHRISTMANN, BGB § 2343, N.1; RUDY, BGB § 2343, N.4; BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.7; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.5; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; WILDISEN, Art. 540, N.8; HRUBESCH-MILLAUER, Stephanie: OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, 4. Auflage, Orell Füssli Verlag AG, Zürich, 2021, Art. 540 ZGB, N.21; ENGİN, s.207; ÇABRİ, N.140.

²⁷ RUDY, BGB § 2337, N.5.

²⁸ Açıklamalar için bkz. VI.

²⁹ RUDY, BGB § 2337, N.5; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.5; HRUBESCH-MILLAUER, Art. 540 ZGB, N.21; ENGİN, s.200; ÇABRİ, N.135.

³⁰ SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; HRUBESCH-MILLAUER, Art. 540 ZGB, N.21; BREITSCHMID, Peter/EGGEL, Martin/EITEL, Paul/FANKHAUSER, Roland/GEISER, Thomas/JUNGO, Alexandra: Erbrecht, 4. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich-Genf, 2023, 5. Kapitel, N.14; KOCAYUSUFPASAOĞLU, s.542; OĞUZMAN, s.328; DURAL/ÖZ, N.1560; EREN/YÜCER AKTÜRK, N.1199; SEROZAN/ENGİN, §5, N.55; ENGİN, s.208; ANTALYA, N.1566; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1521; ÖZTAN, s.347; ÇABRİ, N.144; SARI FİDAN, Özlem: "Mirasçılık Sifatını Kaybedenlerin Miras Ortaklığı ile İlişkileri", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19(2), 2015, s.155.

³¹ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.2; RUDY, BGB § 2337, N.4; BURANDT/ROJAHN/HORN, BGB § 2337, N.6; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.2; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1521.

³² ZEVLİLİLER, Aydın: Kişiler Hukuku – Gerçek Kişiler, Oğaç Matbaası, Ankara, 1981, s.52; DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 24. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024, N.287; ERKAN, Vehbi Umur/YÜCER, İpek: "Ayırt Etme Gücü", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 60(3), 2011, s.488-489.

³³ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.2; RUDY, BGB § 2337, N.4; ENGİN, s.209.

davranışı sonucu uğradığı ihlale rağmen onu bağışlama niyetinin olmasına bağlıdır³⁴. Mirasbırakanın bu fiili bilseydi dahi mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affedeceğine yönelik farazi af ise kabul edilemez³⁵.

Mirasbırakanın affının geçerli olması için gerçek iradesinin bu yönde olması gerektiğinden yanılma, aldatma veya korkutma sonucunda af beyanında bulunan mirasbırakanın affı geçerli değildir³⁶. Bu geçersizliğin sebebi gerçek iradenin oluşmamasıdır. Buna karşılık, TMK m. 578/1-3'te yer alan aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla ölüme bağlı tasarruf yapılmasını veya bundan dönülmesini sağlama şeklindeki mirastan yoksunluk sebebi bu durumda uygulama alanı bulmamaktadır. Zira mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi ölüme bağlı tasarruf niteliğinde değil, duygu açıklaması niteliğindedir.

Mirasbırakanın affa yönelik iradesinin oluşması sırasında affin hukuki sonuçlarını göz önünde bulundurmasına gerek yoktur. Mirasbırakan affin sonucu olarak mirasçının veya vasiyet alacaklısının tekrar miras hakkını kazanacağını bilmese veya bunu öngörmese bile af geçerlidir³⁷. Affin niteliği duygu açıklaması olduğundan mirasbırakanın bağışlamaya yönelik gerçek iradesinin oluşması yeterlidir.

V. MİRASTAN YOKSUNLUK SEBEPLERİ BAKIMINDAN AFFIN MÜMKÜN OLUP OLMADIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Öldürme veya Öldürmeye Teşebbüs

TMK m. 578/1-1'de mirasçının veya vasiyet alacaklısının “*mirasbırakanı kasten veya hukuka aykırı olarak öldürmesi veya öldürmeye teşebbüs etmesi*” mirastan yoksunluk sebebi olarak sayılmaktadır. Bu bentte hem öldürme hem de öldürmeye teşebbüs yer almaktadır. Mirasçının veya vasiyet alacaklısının mirasbırakanı kasten veya hukuka aykırı olarak öldürmesi hâlinde mirasbırakanın af iradesinin oluşması kural olarak mümkün değildir³⁸. İstisnaen mirasbırakanın ölmek üzereyken mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi mümkün olabilir ancak bunun için mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının fiilinden dolayı ölebileceğini öngörmesi gerekir³⁹.

Öldürmeye teşebbüste ise mirasbırakan, affın şartlarının sağlanması hâlinde mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affedebilir⁴⁰. Zira öldürmeye teşebbüs sonucunda mirasbırakan hayatına devam etmektedir. Öldürmeye teşebbüs sonucunda özellikle ayırt etme gücü bakımından bir eksiklik ortaya çıkmamışsa mirasbırakanın affı mümkündür.

Doktrinde mirasbırakanı öldürmeye teşebbüs etmek aynı zamanda mirasçılıktan çıkarma sebebi de olduğundan, mirasbırakanın öldürmeye teşebbüs hâlinde mirasçılıktan çıkarma yoluna başvurmamasının af olarak kabul edilebileceğini ancak bunun dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülmektedir⁴¹. Mirasbırakanın öldürmeye teşebbüs fiilinden sonra henüz mirasçılıktan çıkarma imkânını kullanmaması tek başına af anlamına gelmez⁴². Zira mirastan yoksun olan mirasçının işlediği fiil, ölüm gibi çok ciddi bir sonuca yönelmiştir ve mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarmaya yönelik bir beyanda bulunmasa dahi kendisini öldürmeye teşebbüs eden kişiyi mirasçılıktan çıkarmak istemesi hayatın doğal akışına daha uygundur⁴³.

B. Ölüme Bağlı Tasarruf Yapma Ehliyetini Daimî Olarak Kaybettirme

TMK m. 578/1-2'de mirasçının veya vasiyet alacaklısının “*mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirmesi*” mirastan yoksunluk sebebi olarak yer almaktadır. Doktrinde mirasbırakanın ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma gelmesi hâlinde ayırt etme gücünün kaybı söz konusu olduğundan affın mümkün olmadığı ileri sürülmektedir⁴⁴. Ancak bu

³⁴ ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17.

³⁵ MÜLLER-CHRISTMANN, BGB § 2343, N.2; RUDY, BGB § 2343, N.4; BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.6. Aynı yönde Alman Federal Mahkemesi kararı için bkz. BGH, 11.03.2015 – IV ZR 400/14.

³⁶ ENGİN, s.211; ÇABRİ, N.146; GENÇCAN, s.869. Yanılma, aldatma veya korkutma sonucunda af beyanında bulunan mirasbırakanın bu beyanının geçersiz olması için iptaline gerek bulunmadığı yönünde bkz. ÇABRİ, N.146.

³⁷ MÜLLER-CHRISTMANN, BGB § 2343, N.1; RUDY, BGB § 2343, N.3; BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.7; HELMS, BGB § 2343, N.1; KROIB, BGB § 2343, N.3; LANGE, Heinrich/KUCHINKE, Kurt: Lehrbuch des Erbrechts, 4. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 1989, s.117; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; WILDISEN, Art. 540, N.8; ENGİN, s.202-203; ÇABRİ, N.145.

³⁸ TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.30; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; BREITSCHMID/EGGEL/EITEL/FANKHAUSER/GEISER/JUNGO, 5. Kapitel, N.14; OĞUZMAN, s.329; DURAL/ÖZ, N.1561; EREN/YÜCER AKTÜRK, N.1199; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1522. TMK 578/1-1 için affın söz konusu olmadığına ilişkin bkz. ÖZTAN, s.347. Ötanazinin mirasbırakanın iradesi ile gerçekleşmesi sebebiyle mirastan yoksunluk sonucunu doğurmayacağı yönünde bkz. RUDY, BGB § 2343, N.3; LEITMEIER, Lorenz: “Verfassungskonforme Auslegung des § 2339 Abs. 1 Nr. 1 BGB”, Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge, (1), 2025, s.9; LANGE/KUCHINKE, s.117; KOCAYUSUFPASAOĞLU, s.534; ENGİN, s.201; ÇABRİ, N.135. Aynı yönde Alman Federal Mahkemesi kararı için bkz. BGH, 11.03.2015 – IV ZR 400/14.

³⁹ RUDY, BGB § 2343, N.4; BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.2; HELMS, BGB § 2343, N.1; HOEREN, BGB § 2343, N.2; KROIB, BGB § 2343, N.4; ENGİN, s.212.

⁴⁰ RUDY, BGB § 2343, N.4; BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.2; KROIB, BGB § 2343, N.4; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; OĞUZMAN, s.329; ENGİN, s.212.

⁴¹ DURAL/ÖZ, N.1528.

⁴² SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.4.

⁴³ PIOTET, Paul: Schweizerisches Privatrecht, Erbrecht, Band IV/2, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG, Basel und Stuttgart, 1981, s.562.

⁴⁴ TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.30; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; BREITSCHMID/EGGEL/EITEL/FANKHAUSER/GEISER/JUNGO, 5. Kapitel, N.14; KOCAYUSUFPASAOĞLU, s.541;

durumda somut olayda mirasbırakanın ayırt etme gücünün ortadan kalkıp kalkmadığının değerlendirilmesi gerekir. Zira ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma gelme, her hâlikârda affa ilişkin ayırt etme gücünün sona ermesi sonucunu doğurmayabilir. Bazı hâllerde mirasbırakan ölüme bağlı tasarruf yapamayacak durumda olsa dahi affın sebep ve sonuçlarını anlayabilecek ve iradesini buna göre oluşturabilecek durumda olabilir. Buna göre, şartları sağlanıyorsa bu hâlde de mirasbırakanın affı mümkün olabilir⁴⁵.

C. Aldatma, Zorlama veya Korkutma İle Mirasbırakanın Ölüme Bağlı Tasarruf Yapmasını veya Ölüme Bağlı Tasarruftan Dönmesini Sağlama veya Engelleme

TMK m. 578/I-3'e göre mirasçının veya vasiyet alacaklısının "mirasbırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sağlaması veya engellemesi" mirastan yoksunluk sebeplerinden biridir. Doktrinde, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufta bulunması veya bundan dönmesi, aldatma, zorlama veya korkutma ile sağlandıysa veya engellendiyse, bunun mirastan yoksunluk sonucunu doğurmasının aldatma, zorlama veya korkutmanın mirasbırakanın ölümüne kadar devam etmesine bağlı olup olmadığı tartışmalıdır. Bu sebep bakımından affın mümkün olup olmadığı da bu tartışmada kabul edilen görüşe göre değişmektedir.

Bir görüşe göre, mirastan yoksunluğun söz konusu olabilmesi için TMK m. 578/I-3 uyarınca aldatma, zorlama veya korkutmanın mirasbırakanın ölümüne kadar devam etmesi gerekir⁴⁶. Bu görüşe göre, bu hâller sona erip mirasbırakan hareket özgürlüğüne kavuştuğu takdirde artık buna sebep olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı mirastan yoksun olmaz. Zira bu durumda mirasbırakanın aldatma, zorlama veya korkutma ile gerçekleştirdiği ölüme bağlı tasarrufu geçersiz kılması imkânı bulunmaktadır.

Katıldığımız diğer görüşe göre, TMK m. 578/I-3 uyarınca aldatma, zorlama veya korkutmanın geçici olması, diğer bir ifadeyle mirasbırakanın ölümünden önce sona ermesi hâlinde de mirastan yoksunluk gerçekleşir⁴⁷. Nitekim aldatma, zorlama veya korkutmanın sona ermesinden sonraki süreçte mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi mümkündür⁴⁸. Ancak aldatma, zorlama veya korkutma sona ermeden önce mirasbırakanın ölmesi hâlinde mirasbırakanın affı mümkün olmaz.

D. Mirasbırakanın Tekrar Yapması Mümkün Değilken Ölüme Bağlı Tasarrufun Ortadan Kaldırılması

TMK m. 578/I-4'te ise mirasçının veya vasiyet alacaklısının "mirasbırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak ortadan kaldırması veya bozması" mirastan yoksunluk sebebi olarak düzenlenmektedir. Bu durumda mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi söz konusu olamaz⁴⁹. Nitekim bu sebebin bir örneği olan mirasbırakanın ölümünden sonra ölüme bağlı tasarrufun ortadan kaldırılması veya bozulması hâlinde, mirasbırakan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affedemez⁵⁰.

VI. AFFIN ŞEKLİ

Mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affının hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için mirasbırakanın iradesinin açığa çıkmış olması gerekir. Ancak affın geçerli olması için şekil şartı bulunmamaktadır⁵¹. Mirasbırakan, af iradesini resmî şekilde yapılmış bir belgeyle beyan edebileceği gibi, yazılı bir şekilde veya sözlü olarak dahi açıklayabilir. Bu beyan, açık veya örtülü olabilir.

Mirasbırakanın resmi vasiyetname veya yazılı vasiyetname ile af iradesini açıklaması veya miras sözleşmesinde af iradesinin yer alması hâlinde af açık olarak gerçekleşir. Mirasbırakanın af iradesini açıkça beyan etmeksizin mirastan yoksun olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı lehine ölüme bağlı tasarruf yapması hâlinde ise örtülü olarak affın gerçekleştiği kabul edilebilir⁵². Ancak bu durumda mirasbırakanın iradesinin yorumlanması gerekir. Mesela, mirasbırakanın mirasçıyı affetmemesine rağmen ona saklı payı karşılamayan değerinde bir mal bırakması hâlinde, mirastan yoksun olan mirasçının affın hüküm ve sonuçlarını doğurduğunu

OĞUZMAN, s.329; DURAL/ÖZ, N.1561; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1522; ÖZTAN, s.347.

⁴⁵ ENGİN, s.212.

⁴⁶ TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.24; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.11; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.16; SEROZAN/ENGİN, §5, N.47. Aynı yönde İsviçre Federal Mahkemesi kararı için bkz. BGE 61 II 318, 320.

⁴⁷ BELGESAY, Mustafa Reşit: Türk Kanunu Medenisi Şerhi, Üçüncü Kitap Miras, 4. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1952, s.129; EREN/YÜCER AKTÜRK, N.1188; GÜNAY, s.41. Kanunda bu hâllerin mirasbırakanın ölümüne veya ölüme bağlı tasarruf yapma ehliyetini kaybetmesine kadar devam etmesi şartının bulunmamasının da bu görüşü desteklediğine ilişkin bkz. EREN/YÜCER AKTÜRK, N.1188.

⁴⁸ Bu yoksunluk sebebinin daimi olduğu kabul edilse dahi mirasbırakanın affının mümkün olabileceği yönünde bkz. ENGİN, s.213.

⁴⁹ İstisnai hâllerde ölüme bağlı tasarruf yapamayacak hâlde olmasına rağmen mirasbırakanın affa ilişkin ayırt etme gücü mevcutsa affı mümkün olabileceği, mesela fiziki yeteneklerinin eksikliği sebebiyle ölüme bağlı tasarruf yapamayacak olan mirasbırakanın ayırt etme gücü mevcut olduğu takdirde affının mümkün olduğuna ilişkin bkz. ENGİN, s.214.

⁵⁰ BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.3; KROIB, BGB § 2343, N.4; TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.30; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; OĞUZMAN, s.329; DURAL/ÖZ, N.1561; ENGİN, s.213; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1522.

⁵¹ BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.6; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; PIOTET, s.563; WILDISEN, Art. 540, N.8; HRUBESCH-MILLAUER, Art. 540 ZGB, N.21; BREITSCHMID/EGGEL/EITEL/FANKHAUSER/GEISER/JUNGO, 5. Kapitel, N.14; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.541; OĞUZMAN, s.328; DURAL/ÖZ, N.1560; EREN/YÜCER AKTÜRK, N.1198; SEROZAN/ENGİN, §5, N.55; ENGİN, s.209; ANTALYA, N.1566; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1522; ÖZTAN, s.348; ÇABRİ, N.148; GENÇCAN, s.869. Mirasbırakanın af iradesini mektupla dahi beyan edebileceğine ilişkin bkz. GENÇCAN, s.869.

⁵² RUDY, BGB § 2337, N.7.1; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.3; TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.30; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; SEROZAN/ENGİN, §5, N.55. Ölüme bağlı tasarrufun şekle aykırı olması sebebiyle geçersiz olması hâlinde dahi mirasbırakanın iradesinin mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiği yönünde olduğunun anlaşılabilmesine ilişkin bkz. RUDY, BGB § 2337, N.7.1.

ileri sürerek saklı payının tamamını talep etmesi her durumda kabul edilebilir olmayabilir. Dolayısıyla sırf lehine ölüme bağlı tasarruf yapması sebebiyle mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı affettiği varsayılmamalıdır⁵³. Buna karşılık mirasçıya saklı pay değerine ulaşacak miktarda miras bırakılması hâlinde kural olarak affin gerçekleştiği kabul edilebilir⁵⁴. Ancak bu durumun dahi istisnası olabilir. Mesela mirastan yoksun olan mirasçının herhangi bir pay alamayacağını bilmeyen ve bu hukuki bilgisizliği sebebiyle bu mirasçının saklı payını yine de elde edeceğini sanan mirasbırakanın bu saklı paya karşılık gelecek şekilde ölüme bağlı tasarrufta bulunması hâlinde affin gerçekleştiği sonucuna varılamaz⁵⁵.

Mirastan yoksunlukta af iradesi, mirasbırakanın bazı davranışlarından yola çıkılarak da tespit edilebilir⁵⁶. Doktrinde buna örnek olarak mirasbırakanın mirastan yoksun mirasçı veya vasiyet alacaklısı ile aynı evde yaşamaya devam etmesi⁵⁷ veya tekrar başlaması⁵⁸ gösterilmektedir. Ancak mirasbırakanın zımnen affetmesi konusunda dikkatli bir değerlendirme yapılması gerekir. Mirasbırakanın gerçek iradesinin mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmek yönünde olduğunun tespit edilmesi hâlinde zımni affin gerçekleştiği kabul edilmelidir⁵⁹. Buna karşılık, zorunluluktan veya sırf üçüncü kişilere kötü bir izlenim vermemek için aynı evde yaşamaya devam etmeleri hâlinde af söz konusu olmaz. Bu bakımdan bu tip durumlarda affin şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediği, özellikle mirasbırakanın gerçek iradesinin af yönünde olması şartının sağlanıp sağlanmadığının tespit edilmesi gereklidir.

Mirasbırakanın mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affinin muhatabı da önemli değildir. Mirasbırakan af iradesini doğrudan mirasçıya veya vasiyet alacaklısına yöneltebilir. Ancak mirasbırakanın mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiğini üçüncü kişilere bildirmesi hâlinde de af hüküm ve sonuçlarını doğurur⁶⁰. Mirastan yoksun mirasçının veya vasiyet alacaklısının mirasbırakanın kendisini affettiğini bilip bilmemesi de affin hüküm ve sonuçlarının doğması bakımından önemli değildir⁶¹. Ayrıca, affin geçerliliği mirasçının veya vasiyet alacaklısının kabulüne bağlı değildir⁶².

VII. AFFIN İSPATI

Mirasbırakanın mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi, geçerlilik şartlarının sağlanması hâlinde hüküm ve sonuçlarını doğurur. Affin şartlarının gerçekleştiğinin ispat yükü bundan yararlanan kişiye aittir. Dolayısıyla affin mevcut olduğunu ileri süren mirastan yoksun mirasçının veya vasiyet alacaklısının mirasbırakanın kendisini affettiğini ispatlaması gerekmektedir⁶³. İspatın her türlü delille gerçekleştirilmesi mümkündür⁶⁴. Ancak durum ve koşullardan mirasbırakanın affinin mevcut olduğu anlaşılıyorsa affin ispatı gerekmebilir. Bu hâlde hâkim affin mevcut olduğunu tespit ederse resen dikkate almalıdır⁶⁵.

Mirasbırakanın affinin şartlarından biri, mirasbırakanın gerçek iradesinin af yönünde olmasıdır. Buna göre yanılma, aldatma veya korkutma korkutma hâllerinde gerçek irade oluşmadığından af geçerli değildir. Bu sebepler mevcut olduğu için mirasbırakanın gerçek iradesinin af yönünde olmadığını iddia eden tarafın bunu ispatlaması gerekir⁶⁶.

VIII. AFFIN SONUÇLARI

Mirastan yoksunluk sebeplerinin varlığı hâlinde mirastan yoksun olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı, mirasa hak kazanamaz ve hâlihazırda yapılmış ölüme bağlı tasarruflarla kendisine bırakılan mal varlığını talep edemez. Mirasbırakanın mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi hâlinde ise mirastan yoksunluk sona erer⁶⁷. Böylece affedilen mirasçı veya vasiyet alacaklısı, mirasçı sıfatını tekrar kazanır ve miras hakkını talep edebilir. Buna bağlı olarak mirasbırakan affetmesine rağmen saklı paya hak kazanabilecek mirasçıya hiçbir mal varlığı bırakmamışsa veya saklı payından daha az miktarda mal varlığı bırakmışsa, affedilen mirasçı saklı payını talep etmek için tenkis davası açabilir.

Mirastan yoksun olan mirasçı veya vasiyet alacaklısı, birden fazla mirastan yoksunluk sebebi sonucunda mirastan yoksun olabilir. Bu durumda, mirasbırakanın mirastan yoksunluğa sebep olan fiillerin

⁵³ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.3.

⁵⁴ MÜLLER-ENGELS, BGB § 2337, N.3.

⁵⁵ ENGİN, s.210.

⁵⁶ MÜLLER-CHRISTMANN, BGB § 2343, N.2; KROIß, BGB § 2343, N.2; HERZOG, Erbrecht, BGB § 2337, N.6; STÜRNER, BGB § 2337, N.1; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; PIOTET, s.563; HRUBESCH-MILLAUEER, Art. 540 ZGB, N.21; ÇABRİ, N.148.

⁵⁷ SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27.

⁵⁸ RUDY, BGB § 2337, N.7.1; ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17.

⁵⁹ RUDY, BGB § 2337, N.7; HERZOG, Stephanie: Pflichtteilsrecht, 3. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2022, N.4.

⁶⁰ ESCHER, Art. 540 ZGB, N.17; WILDISEN, Art. 540, N.8; ÖZTAN, s.347; ENGİN, s.210-211; ÇABRİ, N.149.

⁶¹ RUDY, BGB § 2337, N.7.

⁶² ENGİN, s.211; ÇABRİ, N.150.

⁶³ MÜLLER-CHRISTMANN, BGB § 2343, N.2; RUDY, BGB § 2343, N.6; BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.8; KROIß, BGB § 2343, N.5; SCHWANDER, Art. 540 ZGB, N.27; HRUBESCH-MILLAUEER, Art. 540 ZGB, N.21; Belgesay, s.130; ENGİN, s.215; ÇABRİ, N.151; GÜNAY, s.43.

⁶⁴ ÇABRİ, N.151.

⁶⁵ ENGİN, s.215; ÇABRİ, N.151.

⁶⁶ ÇABRİ, N.147.

⁶⁷ RUDY, BGB § 2343, N.5; BURANDT/ROJAHN/MÜLLER-ENGELS, § 2343, N.1; TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.29; PIOTET, s.563; LANGE/KUCHİNKE, s.117; WILDISEN, Art. 540, N.8; ENGİN, s.214; ÇABRİ, N.152; SARI FİDAN, s.155. Mirastan yoksunluğun af ile sona ermesinin mirastan yoksunluğa sebep olan fiilin kamu düzeniyle ilgisi olmadığını gösterdiğine ilişkin bkz. TUOR/PICENONI, Art. 540 ZGB, N.29; EREN/YÜCER AKTÜRK, N.1197. Affin mirastan yoksunluğuna sona erdiren yegâne sebep olduğuna ilişkin bkz. İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, N.1520.

tamamını değil de bazılarını affetmesi hâlinde mirastan yoksunluğun sonuçları devam eder⁶⁸. Zira diğer sebepler bakımından af gerçekleşse de mirastan yoksunluk sebeplerinden birine yönelik affin mevcut olmaması, mirastan yoksunluk sonucunu doğurur. Mirastan yoksunluğa yol açan fiillerden bir kısmının affedilmesi, mirastan yoksunluğa sebep olan bütün fiillerin affedildiği anlamına gelmez.

IX. SONUÇ

TMK m. 578'de düzenlenen mirastan yoksunluk, bu maddede yer alan sebepleri gerçekleştiren mirasçının veya ölüme bağlı tasarrufla kendisine mal varlığı bırakılan kişinin miras hakkı kazanamamasıdır. Mirastan yoksunluk, mirasbırakanın iradesi olmasa dahi kanun gereği sonuçlarını doğurur. Mirastan yoksunluğa sebep olan fiillerin ortak noktaları, mirasbırakanın şahsına yönelmiş olmaları ile kasten ve hukuka aykırı olarak işlenmeleridir. TMK m. 578/II'de mirasbırakana bu fiilleri işleyen mirasçının veya vasiyet alacaklısının mirastan yoksunluğunu sona erdirmeye yönelik bir imkân getirilmiştir. Buna göre mirasbırakan, mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affederek mirastan yoksunluğu ortadan kaldıracaktır.

Af, mirasbırakanın akli ve manevi bir süreç geçirerek mirastan yoksun olan mirasçının veya vasiyet alacaklısının gerçekleştirdiği fiili arkada bırakmasıdır. Mirastan yoksunlukta af, hukuki sonuç doğuran duygu açıklamasıdır. Mirastan yoksunluğa sebep olan fiilin mirasbırakana yönelik olması, affin mirasbırakan tarafından gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Bu bakımdan af, mirasbırakanın şahsına sıkı sıkıya bağlıdır ve temsilci tarafından beyan edilemez. Mirasbırakanın af beyanını geri alması mümkün değildir. Mirasbırakan, mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affını şarta bağlı olarak ileri sürebilir.

Affin hüküm ve sonuçlarını doğurması için geçerlilik şartlarının mevcut olması gerekir. Bu kapsamda, öncelikle affin geçerli olması için mirasbırakan affa konu fiilden haberdar olmalıdır. Bu şart, mirasbırakanın fiile ilişkin önemli detaylara hâkim olması ile gerçekleşir. Henüz gerçekleşmemiş fiillere yönelik af ise kabul edilemez. Affin geçerlilik şartlarından ikincisi, mirasbırakanın ayırt etme gücünün mevcut olmasıdır. Buna göre, mirasbırakanın fiil ehliyetinin bulunması gerekli değildir. Mirasbırakan küçük veya kısıtlı olsa dahi ayırt etme gücünü haizse af iradesi geçerlidir. Son olarak affin geçerli olabilmesi için mirasbırakanın gerçek iradesinin af yönünde olması gerekir. Buna göre, mirasbırakanın hiçbir etki altında kalmadan akli ve manevi bir süreç geçirmesi ve mirastan yoksun olan mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını bağışlaması gereklidir. Mirasbırakan bu süreçte affin hukuki sonuçlarını bilmese dahi af geçerli olur.

Mirastan yoksunluk sebeplerinin tamamı bakımından af söz konusu olmaz. Zira bazı sebeplerin sonucunda mirasbırakanın ayırt etme gücü ortadan kalkmakta veya mirasbırakan ölmüş olmaktadır. Ancak mirasbırakan hayattaysa ve ayırt etme gücü mevcutsa, diğer şartların da sağlanması hâlinde af mümkündür.

Mirastan yoksunlukta affin geçerliliği şekle bağlı değildir. Af, açık veya örtülü şekilde gerçekleşebilir. Ancak mirasbırakanın açık bir beyanı olmaksızın mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiği yönünde kanaatin oluşması için somut olaya göre durum ve koşulların incelenerek değerlendirme yapılması gerekir. Mirasbırakan af iradesini mirasçıya, vasiyet alacaklına veya üçüncü kişilere karşı beyan edebilir.

Mirasbırakanın mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affettiğinin ispatı, bundan yararlanan kişi tarafından gerçekleştirilmelidir. Buna göre, affi mirastan yoksun mirasçının veya vasiyet alacaklısının ispatlaması gerekir. Ancak somut olaydaki durum ve koşullardan mirasbırakanın affi tespit edilebiliyorsa hâkim bunu resen dikkate alır.

Mirasbırakanın mirastan yoksun mirasçıyı veya vasiyet alacaklısını affetmesi hâlinde mirastan yoksunluk sona erer. Böylece mirasçı veya vasiyet alacaklısı, mirasbırakanın mirasına hak kazanır ve ölüme bağlı tasarrufla kendisine bırakılan malvarlığını talep edebilir.

KAYNAKÇA

- ANTALYA, O. Gökhan: Marmara Hukuk Yorumu – Miras Hukuku Cilt III, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- BELGESAY, Mustafa Reşit: Türk Kanunu Medenisi Şerhi, Üçüncü Kitap Miras, 4. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1952.
- BREITSCHMID, Peter/EGGEL, Martin/EITEL, Paul/FANKHAUSER, Roland/GEISER, Thomas/ JUNGO, Alexandra: Erbrecht, 4. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich-Genf, 2023.
- BURANDT, Wolfgang/ROJAHN, Dieter/HORN, Claus-Henrik: Erbrecht, 4. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022.
- BURANDT, Wolfgang/ROJAHN, Dieter/MÜLLER-ENGELS, Gabriele: Erbrecht, 4. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022.
- ÇABRİ, Sezer: Miras Hukuku Şerhi Cilt II (TMK m. 575-639), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- DURAL, Mustafa/ÖĞÜZ, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 24. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024.
- DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024.
- ENGİN, Baki İlkey: Mirastan Yoksunluk, Beşir Kitabevi, İstanbul, 2010.
- EREN, Fikret/YÜCER AKTÜRK, İpek: Türk Miras Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- ERKAN, Vehbi Umut/YÜCER, İpek: "Ayırt Etme Gücü", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 60(3), 2011, s.485-522.
- ESCHER, Arnold: Das Erbrecht, Zweite Abteilung: Der Erbgang (Art. 537-640), Schulthess & Co. AG, Zürich, 1960.
- GENÇCAN, Ömer Uğur: Miras Hukuku, 6. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022.
- GÜNAY, Erhan: "Mirastan Yoksunluk", Terazi Hukuk Dergisi, 11(113), 2016, s.39-46.
- HELMS, Tobias: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, Band 11, Erbrecht (§§ 1922–2385, §§ 27–35 BeurkG), 9. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022.
- HERZOG, Stephanie: Bürgerliches Gesetzbuch: Erbrecht (Erbrecht), 6. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2022.
- HERZOG, Stephanie: Pflichtteilsrecht, 3. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2022.
- HOEREN, Thomas: Bürgerliches Gesetzbuch, 12. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2024.

⁶⁸ RUDY, BGB § 2337, N.9; ÇABRİ, N.141.

- HRUBESCH-MILLAUEER, Stephanie: OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch, 4. Auflage, Orell Füssli Verlag AG, Zürich, 2021.
- İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan: İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku, 11. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip: Miras Hukuku, 2. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1978.
- KROIB, Ludwig: Bürgerliches Gesetzbuch: Erbrecht, 6. Auflage, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2022.
- LANGE, Heinrich/KUCHINKE, Kurt: Lehrbuch des Erbrechts, 4. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 1989.
- LANGE, Knut Werner: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB, Band 11: Erbrecht, §§ 1922-2385, §§ 27-35 BeurKG, 9. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2022.
- LEITMEIER, Lorenz: “Verfassungskonforme Auslegung des § 2339 Abs. 1 Nr. 1 BGB”, Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge, (1), 2025, s.7-11.
- MÜLLER-CHRISTMANN, Bernd: Beckscher Online-Kommentar zum BGB (BeckOK BGB), 72. Edition, Verlag C. H. Beck, München, 2024, beck-online.beck.de, (Erişim: 03.12.2024).
- MÜLLER-ENGELS, Gabriele: Beckscher Online-Kommentar zum BGB (BeckOK BGB), 72. Edition, Verlag C. H. Beck, München 2024, beck-online.beck.de, (Erişim: 03.12.2024).
- OĞUZMAN, M. Kemal: Miras Hukuku, 3. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1984.
- ÖZTAN, Bilge: Miras Hukuku (Tablolarla ve Örneklerle), 13. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- PIOTET, Paul: Schweizerisches Privatrecht, Erbrecht, Band IV/2, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG, Basel und Stuttgart, 1981.
- RUDY, Mathis: Grosskommentar zum Zivilrecht: BeckOGK, Verlag C. H. Beck, München 2024, beck-online.beck.de, (Erişim: 03.12.2024).
- SARI FİDAN, Özlem: “Mirasçılık Sifatını Kaybedenlerin Miras Ortaklığı ile İlişkileri”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19(2), 2015, s.149-164.
- SCHWANDER, Ivo: Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch II (Art. 457-977 ZGB, Art. 1-61 SchlTv ZGB), 6. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2019.
- SEROZAN, Rona/ENGİN, Baki İlkey: Miras Hukuku, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.
- STÜRNER, Rolf: Jauernig Bürgerliches Gesetzbuch, 19. Auflage, Verlag C. H. Beck, München, 2023.
- TUOR, Peter/PICENONI, Vito: Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, 2. Abteilung, Der Erbgang (Art. 537-640 ZGB), Stämpfli Verlag, Bern, 1966.
- WILDISEN, Christoph: CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Erbrecht Art. 457-640 ZGB, 4. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, Zürich – Genf, 2023.
- ZEVKLİLER, Aydın: Kişiler Hukuku – Gerçek Kişiler, Olgaç Matbaası, Ankara, 1981.

Yazar Beyanı | Author's Declaration

Mali Destek | Financial Support: Yazar Musa Furkan ŞAHİN, bu çalışmanın araştırılması, yazarlığı veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır. | Musa Furkan ŞAHİN, who is the author has not received any financial support for the research, authorship, or publication of this study.

Yazarların Katkıları | Authors's Contributions: Bu makale yazar tarafından tek başına hazırlanmıştır. | This article was prepared by the author alone.

Çıkar Çatışması/Ortak Çıkar Beyanı | The Declaration of Conflict of Interest/Common Interest: Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması veya ortak çıkar beyan edilmemiştir. | No conflict of interest or common interest has been declared by the author.

Etik Kurul Onayı Beyanı | The Declaration of Ethics Committee Approval: Çalışmanın herhangi bir etik kurul onayı veya özel bir izne ihtiyacı yoktur. | The study doesn't need any ethics committee approval or any special permission.

Araştırma ve Yayın Etiği Bildirgesi | The Declaration of Research and Publication Ethics: Yazar, makalenin tüm süreçlerinde İnÜHFD'nin bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyduğunu ve verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığını, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde İnÜHFD'nin ve editör kurulunun hiçbir sorumluluğunun olmadığını ve bu çalışmanın İnÜHFD'den başka hiçbir akademik yayın ortamında değerlendirilmediğini beyan etmektedir. | The author declares that he complies with the scientific, ethical, and quotation rules of InULR in all processes of the paper and that he does not make any falsification of the data collected. In addition, he declares that Inonu University Law Review and its editorial board have no responsibility for any ethical violations that may be encountered, and that this study has not been evaluated or published in any academic publication environment other than Inonu University Law Review.